

Thema: 'Hoezo gedragen worden...?'

Hallo Piet,

Je kent vast dat gedicht: *"Voetstappen in het zand"* Het gedicht beschrijft de gevoelens van iemand die aan de voetstappen in het zand achter hem moet (dat woord staat hier in deze pastorale casus niet voor niets) zien dat waar hij dacht (op het ergst van de ellende) alleen te lopen met z'n last, hij juist gedragen werd.

Veel mensen vinden troost in dit gedicht en als mensen me op het gedicht wijzen vaak ik ervoor om mijn persoonlijke reactie te geven, want ik wil hen hun troost niet afpakken.

Ik moet echter denken aan Els. Zwaarlijvig en daarom altijd op een of ander revolutionair en veelbelovend tv-dieet. Twee dochters en een zoon met allemaal wel een of andere stoornis in het autistisch spectrum, zoals dat zo mooi heet. Veel PDD-nos zeg maar en ADD en ODD. Zelf kon ze er ook wat van.

Het huwelijk ging van Himmelhoch jauchtsend naar zum Tote betrübt en terug en dat wekelijks.

Het hield dus geen stand en ze kwam op zichzelf te wonen met die drie kinderen. Chronisch geldgebrek en schulden verhinderden haar niet een oude Ford Taunus station te kopen op LPG (ze wilde lekker veel reizen, maar "natuurlijk niet te veel geld hoeven uitgeven aan benzine, snap je") en me kaartjes te sturen uit een Centerparcs park, want "ik moest er echt even uit met de kids". Ze drijft de mensen van de VKB tot wanhoop, omdat ze zich aan geen toezegging houdt.

Els gaat voor het goede gevoel en de voortdurende zoektocht naar mensen die het goed met haar voor hebben. Ze hoopt ze te vinden in de wereld van de evangelische beweging, maar houdt ondertussen ook het pad bij de collega uit de originele PKNgemeente flink warm.

Omdat ze zo nu en dan even op adem moet komen op een afdeling voor kortdurend verblijf zonder echt behandelplan, want dat station zijn we al gepasseerd, ben ik ook een dominee in haar leven.

Ik kom bij haar thuis. Ik heb reiskostenvergoeding en ik wil het haar niet aandoen om geld uit te geven voor een goed gesprek met Bert.

Ik geniet stiekem van dit bijzondere mens. Ze zou voor de trein kunnen springen en vaak spreekt ze dat uit, maar tot doen gaat het niet komen, want er is te veel om voor te gaan en teveel om aan vast te houden.

Zoals gezegd gaat ze voor het goede gevoel. Daarvoor bezoekt ze wekelijks de bevrijdingsdiensten die een kleine evangelische groep in haar woonomgeving aanbiedt. Bij elke uitnodiging om naar voren te komen en voor je te laten bidden in een kring van mannen die haar dan omgeven met uitgestrekte handen op haar hoofd, is ze present.

Op een gegeven moment was ik bij haar. Ze was een beetje down. Ze had bezoek gehad. Van twee mannen van de vaste cirkel van gebed en bevrijding. Ze waren gekomen om de zuster in liefde te vermanen. Ze deed te zeer een beroep op de gemeente. Er werd zorg uitgesproken over het feit dat ze er altijd als eerste was om voor genezing naar voren te komen, maar tot een veranderd leven wilde het maar niet komen.

Ze werd verzocht om in haar binnenkamer met haar Heiland in gesprek te gaan en bij zichzelf te rade te gaan. Waren haar motieven werkelijk zuiver? Wilde ze wel echt bevrijd worden of was ze uit op aandacht alleen? Dat zou zonde en zondig zijn. Tegen de Heilige Geest wel te verstaan en ja zo'n zonde kent z'n eigen gewicht moet u weten. Daar ben je maar zo niet van af.

Ze kreeg een gedicht. Dat zou haar de ogen kunnen openen." Voetstappen in het zand" heette het gedicht. De broeders legden het vast uit: "Kijk, u denkt waarom is er niemand die met me optrekt?"

Waarom moet ik alleen door het leven en word ik niet bevrijd van wat me bedrukt. Maar wat u niet ziet of wilt zien, daarover hebben we zorg, om u, is dat de Heiland u de hele tijd al draagt. Dat zou je ook een houding van ondankbaarheid kunnen noemen. Wat vindt u zuster?"

De zuster dacht niets meer. Ze had het wel door. "Ze klinken aardig, maar dat zijn ze niet. Ik moet daar maar niet meer heen, want ze zijn me liever kwijt dan rijk. Dat gedicht is geen troost, maar een stok om mij mee te slaan. Want weet je Bert, ik vind het raar dat je niet merkt dat je gedragen wordt en dat je achteraf moet bedenken dat dat wel zo was, juist toen dat helemaal niet zo voelde?"

Dat is toch gek eigenlijk?"

"Ik voel me beter met mensen naast me en in de buurt. Het leven is zo griezelig vaak en je moet zoveel wat je niet snapt en liever niet wilt weten, maar wat dan toch moet. Dan hoef ik niet gedragen te worden zonder dat ik dat merk. Ik merk dat liever... dat mag toch?"

"Voetstappen in het zand" kan ik vanaf dat moment niet meer waardevrij horen. Ik zie Els en die broeders die woorden, die vast een goede intentie hebben gekend toen ze geboren werden, voor karretjes spannen, waarop mensen naar het schavot worden gevoerd.

Dan liever de man naast de Emmaüsgangers.
Wat vind jij daarvan?

Bert.

Antwoord aan Bert

Beste Bert,

Dank voor je brief, het helpt me een beetje om in de gaten te krijgen waar nu precies jouw probleem zit met 'de mensen van de kerk'. En misschien ook wel met de wijze waarop vaak met het geloof wordt omgegaan. Vooral als het gaat om het geloof van een ander...

Ik probeer even een paar opvattingen te verwoorden, (misschien zou je ze ook misvattingen kunnen noemen), die in het geding zouden kunnen zijn:

- *Als je gelooft, zorgt God ervoor, dat het goed met je gaat.*
- *Als je maar goed genoeg bidt om genezing, zorgt God ervoor, dat dat ook gebeurt. Op basis van: bidt en u zal gegeven worden...!*
- *Als je in het ambt staat heb je recht van spreken over Gods handelen.*
- *Als het niet goed met je gaat, ondanks alle pogingen van anderen en van jezelf, dan ligt het niet aan God, maar vermoedelijk aan je eigen (zwak of on-)geloof.*
- *God draagt je altijd, ook al merk je er niets van. Achteraf zul je dat zien...*
- *Vertrouwen is iets, dat je met een knopje omdraaien kunt krijgen...*

Ik denk, dat als alles goed gaat in het leven en in de kerk, je het lang kunt volhouden met deze opvattingen. Iets anders is het, wanneer het op de een of andere manier niet goed gaat in het leven. Dan blijkt in één keer, dat God niet meer te bereiken is, of anders gezegd, dat er niet meer gebeurt, wat je graag wil. Dan kun je nog zo vurig bidden, maar dan lijkt de hemel van koper en hebben we niet in de gaten, dat we die hemel misschien zelf wel van koper hebben gemaakt...

Ja, en voordat je het inde gaten hebt, kun je dan een soort scheefgroei krijgen, wat het geloof betreft, of anders gezegd een soort van dubbelwandigheid van het geloof: het onderscheid tussen buitenkant en binnenkant. Zoals je ook wel ziet bij de opvoeding. Wat ouders zelf niet is gelukt aan idealen in het leven, proberen ze hun kinderen wel bij te brengen. Dus wel praten over de belangrijke idealen, maar niet over hun eigen werkelijkheid, die vaak vol barsten, maar ook vol zoekend leven zit.

Dat vind je in de kerk ook (de kerkgeschiedenis is er vol van), en dan vooral in gemeenten die het van beleving moeten hebben. Topervaringen soms in de diensten, maar dan vaak grote diepten in het dagelijkse leven. Dan is het mooi om in de diensten en in het geloof compensatie te vinden voor alle onvrede en alle nare ervaringen in het leven. Daar past ook bij dat je naar anderen toe wel met de idealen van het geloof durft te komen, maar niet met je eigen weerbarstige werkelijkheid. Zo komt het dat mensen verlangen naar de samenkomsten van de gemeente, en gretig reageren op de verwachtingen die er gewekt worden. In de hoop, dat zij deze keer aan de beurt zijn (denk aan het badwater van Bethesda)...

Ja, en dan blijkt dat het niet werkt, en dan ook nog wel in het openbaar. Dat wordt dan ook de frustratie van de verantwoordelijken in de kerk. Ze worden als het ware met de neus op de (vast ook door hen ervaren, maar dan verdrongen) weerbarstige werkelijkheid gedrukt. En het geloof kan niet falen. Daarom moet deze zuster bepaald worden bij haar gedrag en de zuivere weg van haar geloof.

Botsing tussen 'ideaal en werkelijkheid', of zoals wij zouden zeggen tussen 'schone schijn en de harde werkelijkheid van het leven'.

Waar ga jij dan voor, als pastor? Voor de schijn of voor de werkelijkheid?

Ga je voor de schijn, dan heb je nogal wat mogelijkheden (hebben we het misschien een andere keer nog over), maar het belangrijkste is: **wat heb je te bieden als je gaat voor de werkelijkheid van het leven?**

Jij noemt zelf het verhaal van de Emmaüsgangers. Een prachtig voorbeeld van pastoraat, zoals wij dat eerder omschreven hebben: *'een eindje meelopen'*. Maar ook voor dat verhaal geldt, dat ze het pas achteraf doorhadden. Dus het was wel een kwestie van een extra paar voetsporen, maar nog niet van de herkenning van die sporen.

Toch wel een mooi beeld: als het gaat om de werkelijkheid van het leven, dan gaat het altijd om het 'hier en nu'. Dus als er sprake is van 'dragen of gedragen worden' zal dat altijd gebaseerd moet zijn op wat je in het 'hier en nu' ervaart. Dat betekent, dat er in het concrete 'hier en nu' iets moet gebeuren, dat jou een bepaald gevoel geeft van 'gedragen worden'.

Ik kom dan terecht bij **momenten waarop iemand zich geborgen weet, of begrepen, of geaccepteerd met al zijn gevoel, zijn vragen en twijfels.**

Noem dat maar gerust een pastoraal moment, waaraan achteraf de betekenis gegeven zou kunnen (maar niet: moeten) worden, dat dat iets van God was. Een spoor ('voetstap', zo je wilt) van Zijn aanwezigheid. Maar nooit als etiket van jouw handelen, meer als een ontdekking, misschien zelfs ook voor jezelf, waar je stil van wordt...

En dan kom ik toch nog weer even op het gedicht over die voetstappen in het zand. Het kan een heel openbarend gedicht zijn, dat uitdrukking geeft aan iets dat je achterom kijkend ervaren hebt, zonder dat je dat bewust was. Dus achterom kijkend kunnen het woorden zijn, die betekenis geven aan een diepte-ervaring van gedragen zijn.

Dus een mooi gedicht voor mensen, die het herkennen, maar het is een vreselijk verhaal voor mensen, die nog midden in de ellende zitten, en die in plaats van woorden, gevuld met betrokken nabijheid van de ouderlingen, het met woorden moeten doen, die afstandelijk en leeg zijn en zelfs de functie van een oordeel hebben.

De onmogelijkheid van een gesprek over een liefdevolle God met liefdeloze mensen...

Toch weer iets van de Emmaüsgangers, niet in het antwoord geven, maar in de nabijheid en in het doorvragen (cq verkennen) van persoonlijke ervaringen kan een weg ontdekt worden, om te gaan, dwars door de brokken van het leven heen...

Maar Bert, wat zal er nog een hoop moeten gebeuren, voordat alle brokken van de 'schone schijn' van de kerk zijn opgeruimd. En hoeveel mensen zullen daar eerst nog de schade van ondervinden... Of nog gewoon doorgaan met de schone schijn en de dubbele moraal...

Vertrouw jij ondertussen maar op je eigen voetstappen in de werkelijkheid van mensen op je weg...

Hartelijke groet,

Piet.